

XX Zjazd Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Alzheimerowskich oraz Konferencja Naukowa: ZDROWIE PUBLICZNE – Problemy osób wieku podeszłego i ich rodzin

W dniach 1-3 czerwca 2018 r. w murach Uniwersytetu Zielonogórskiego, w siedzibie Rektoratu, przy ul. Licealnej 9 w Zielonej Górze odbył się XX Zjazd Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Alzheimerowskich. Dotychczasowe Zjazdy odbywały się cyklicznie i miały charakter ogólnopolski. Tegoroczny Zjazd odbył się po raz pierwszy w Zielonej Górze.

Nie oznacza to jednak, że Zielona Góra, Uniwersytet Zielonogórski czy Lubuskie Stowarzyszenie Wsparcia Opiekunów i Osób Dotkniętych Chorobą Alzheimera nie były znane uczestnikom Zjazdu. Niejednokrotnie bowiem gościli oni w Zielonej Górze przy okazji wcześniejszych przedsięwzięć związanych z problematyką choroby Alzheimera, problemów osób chorych i ich rodzin.

W ramach tegorocznego Zjazdu odbyła się jednocześnie Konferencja Naukowa pn.: „Zdrowie publiczne – problemy osób wieku podeszłego i ich rodzin”.

Organizatorami Konferencji oraz Zjazdu byli: Uniwersytet Zielonogórski (Wydział Pedagogiki, Psychologii i Socjologii) oraz Lubuskie Stowarzyszenie Wsparcia Opiekunów i Osób Dotkniętych Chorobą Alzheimera¹.

¹ W skład Komitetu Organizacyjnego Zjazdu i Konferencji weszli: sekretarze: dr Agnieszka Nowicka, Uczelnia Jana Wyżykowskiego w Polkowicach (wcześniej adiunkt na Uniwersytecie Zielonogórskim), mgr Wioleta Baziuk, Dzienny Dom „Senior – Wigor” w Zielonej Górze, Lubuskie Stowarzyszenie Wsparcia Opiekunów

To już kolejne wspólne przedsięwzięcie odpowiadające społecznym potrzebom, podejmujące ważny problem nie tylko osób chorych, ale i ich rodzin oraz opiekunów. Znaczenie problematyki i skala zjawiska skłania do wnioskowania o narastającym problemie społecznym i konieczności podejmowania działań pomocowych w zakresie diagnozy osób w wieku starszym, sytuacji osób chorych, pomocy im oraz systemowego wsparcia ich opiekunów i rodzin.

Zaproszenie do Komitetu Naukowego Zjazdu i Konferencji przyjęły osoby, które nie tylko nie są obojętne wobec trudnej sytuacji osób niepełnosprawnych, chorych, ich rodzin i w swej pracy podejmują działania na ich rzecz, ale i same doświadczają codzienności opieki nad osobą starszą czy dotkniętą chorobą Alzheimera. W Komitecie Naukowym znaleźli się: dr hab. Grażyna Miłkowska, prof. UZ, Prezes Lubuskiego Stowarzyszenia Wsparcia Opiekunów i Osób Dotkniętych Chorobą Alzheimera, Zielona Góra; dr Agnieszka Nowicka, Uczelnia Jana Wyżykowskiego, Polkowice; dr Katarzyna Uzar-Szcześniak, Uniwersytet Wrocławski; dr Jolanta Lipińska-Lokś, Uniwersytet Zielonogórski.

Honorowy Patronat nad Konferencją objęli: Marszałek Województwa Lubuskiego Elżbieta Anna Polak, Prezydent Miasta Zielona Góra Janusz Kubicki, J.M. Rektor Uniwersytetu Zielonogórskiego Prof. dr hab. inż. Tadeusz Kuczyński. Natomiast Patronat Medialny przyjęła Gazeta Lubuska.

Uroczystego powitania uczestników dokonali: w imieniu Marszałek Województwa Lubuskiego Elżbiety Anny Polak: Mirosława Dulat - Zastępca Dyrektora Departamentu Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego w Zielonej Górze, w imieniu Prezydenta Miasta Zielona Góra, Janusza Kubickiego: Lidia Gryko - Zastępca Naczelnika Wydziału Oświaty i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Zielonej Górze, w imieniu J.M. Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego prof. dr hab. inż. Tadeusza Kuczyńskiego: dr hab. M. Furmanek, prof. UZ - Dziekan Wydziału Pedagogiki, Psychologii i Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz dr hab. G. Miłkowska, prof. UZ - Prezes Lubuskiego Stowarzyszenia Wsparcia Opiekunów i Osób Dotkniętych Chorobą Alzheimera.

i Osób Dotkniętych Chorobą Alzheimera; doktoranci na Wydziale Pedagogiki, Psychologii i Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego: mgr Krzysztof Łoziński, mgr Sławomir Sobański, mgr Astina Koch, mgr Karolina Silna, mgr Mateusz Kuźmik; mgr Marta Nowicka, Uczelnia Jana Wyżykowskiego w Polkowicach (absolwentka Uniwersytetu Zielonogórskiego).

Konferencja adresowana była do środowiska akademickiego, pedagogiczno-medycznego, jak i społeczności lokalnej. Wzięło w niej udział blisko 60 osób, wśród których znaleźli się:

- reprezentanci organizacji i stowarzyszeń z całego kraju,
- nauczyciele akademicy i doktoranci Uniwersytetu Zielonogórskiego zajmujący się problematyką osób w podeszłym wieku,
- opiekunowie i rodziny osób chorych i osoby potencjalnie zainteresowane problematyką,
- pracownicy placówek samorządowych (ROPS, MOPS) i przedstawiciele NFZ.

Podczas Konferencji zrealizowane zostały wszystkie założone cele (wspólne jej i XX Zjazdu), a mianowicie:

- promowanie zasad profilaktyki zdrowotnej w zakresie chorób otępiennych oraz sposobów ich realizacji,
- poznanie działań podejmowanych przez Alzheimer Europe zmierzających do poprawy dostępu chorych do diagnozy i leczenia wszelkich chorób związanych z wiekiem w szczególności choroby Alzheimera,
- prezentacja uczestnikom Zjazdu inicjatyw podejmowanych w Województwie Lubuskim na rzecz poprawy życia osób dotkniętych chorobą Alzheimera i ich opiekunów,
- promowanie i dzielenie się doświadczeniem nt. działań i dobrych praktyk w dziedzinie systemowego wspierania osób i rodzin doświadczonych chorobami otępiennymi, a w szczególności dotkniętych otępieniem typu alzheimerowskiego – wypracowanych w placówkach na terenie całej Polski.

Konferencja miała zdecydowanie charakter edukacyjny. Zarówno prezentacje w sesji posterowej, jak i wystąpienia konferencyjne w sesji plenarnej pozwoliły na ukazanie ważnej, aktualnej problematyki i wzbogacenie świadomości uczestników. Niewątpliwie uczestnicy poznali przykłady dobrych praktyk w działaniach z osobami z chorobą Alzheimera i na rzecz tych osób oraz niejednokrotnie skłonieni zostali do refleksji.

W sesji posterowej zaprezentowana została następująca problematyka:

- dr Jolanta Lipińska-Lokś, Uniwersytet Zielonogórski: *Starość fazą w cyklu życia człowieka*,
- mgr Marta Nowicka, Uczelnia Jana Wyżykowskiego, Polkowice: *Problemy zdrowotne osób zaawansowanych wiekowo*,

- mgr Krzysztof Łoziński, doktorant na Wydziale Pedagogiki, Psychologii i Socjologii UZ: *Stereotypy i uprzedzenia wobec osób starszych*,
- mgr Astina Koch, doktorantka na Wydziale Pedagogiki, Psychologii i Socjologii UZ: *Choroba Alzheimera – między teorią a praktyką*,
- mgr Mateusz Kuźmik, doktorant na Wydziale Pedagogiki, Psychologii i Socjologii UZ: *Test zegara*,
- mgr Karolina Silna, doktorantka na Wydziale Pedagogiki, Psychologii i Socjologii UZ: *Choroba Alzheimera – przyczyny i związane z nią problemy*,
- mgr Sławomir Sobański, doktorant na Wydziale Pedagogiki, Psychologii i Socjologii UZ: *Problemy opiekunów osób dotkniętych chorobą Alzheimera*.

Podczas Konferencji uczestnicy wysłuchali także wielu wkładów w sesjach plenarnych:

- dr hab. Agnieszka Zembroń-Łacny, prof. UZ, Uniwersytet Zielonogórski: *Neuroprotekcynny wpływ wysiłku fizycznego w chorobie Alzheimera*,
- mgr Zygmunt Wierzyński, Prezes Alzheimer Polska: *Przedstawienie strategii działalności Alzheimer Polska – cz. 1*,
- w zastępstwie dr hab. Waldemara Sługockiego, prof. UZ, Senatora RP – dr Sławomir Kotylak: *Zdrowie publiczne w aspekcie osób starszych, niepełnosprawnych i ich opiekunów*,
- dr hab. Grażyna Miłkowska, prof. UZ – Prezes Lubuskiego Stowarzyszenia Wsparcia Opiekunów i Osób Dotkniętych Chorobą Alzheimera w Zielonej Górze: *Starość – Myśli zaczerpnięte i refleksje osobiste*, Inauguracja otwartych wykładów,
- mgr Krzysztof Łoziński, doktorant na Wydziale Pedagogiki, Psychologii i Socjologii UZ, Zielona Góra: *Choroba Alzheimera w perspektywie przemian demograficznych*,
- dr Edyta Długosz, Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z chorobą Alzheimera „Mefazja” w Lublinie: *Problemy osób wieku podeszłego i ich rodzin, w tym choroby Alzheimera w szczególności*,
- dr Agnieszka Nowicka, Uczelnia Jana Wyżykowskiego, Polkowice: *„Zespół opiekuna” jako konsekwencja sprawowania długotrwałej opieki nad osobą z otępieniem typu Alzheimera*,
- mgr Marta Nowicka, Uczelnia Jana Wyżykowskiego, Polkowice: *Choroba Alzheimera jako źródło obciążenia fizycznego, psychicznego i społecznego opiekunów rodzinnych*,

- dr Katarzyna Uzar-Szcześniak, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław: *Niefarmakologiczne metody terapii w demencji – rodzaje, efektywność, praktyka*,
- mgr Ewa Duda, Fundacja KTOTO – Zrozumieć Alzheimer, Osiny: *Alzheimer i Ja – razem zrozumiemy. Projekt sieci wsparcia opiekunów osób chorych na Alzheimera i zespoły otępienne*,
- mgr Barbara Stafiej, Podkarpackie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Chorobą Alzheimera, Rzeszów: *Klub Świadomego Opiekuna w ramach Programu „Generator Innowacji. Sieci Wsparcia”*,

W drugim dniu Zjazdu, w dzień konferencyjnym, w godzinach popołudniowych uczestnicy gościli także w Dziennym Domu „Senior – Wigor” w Zielonej Górze, gdzie konferencja realizowana była pod hasłem: *Wymiana dobrych praktyk*. W tej części miały miejsce wystąpienia o charakterze praktycznym – warsztatowym, obrazujące możliwości pracy z osobami z chorobą Alzheimera:

- mgr Wioletta Baziuk, Dzienny Dom „Senior – Wigor”, Zielona Góra: *Wsparcie środowiskowe dla osób dotkniętych chorobą Alzheimera i ich rodzin*,
- mgr Agnieszka Żelwetro, Ośrodek Alzheimerowski w Ścinawie, Uniwersytet Humanistyczno – społeczny SWPS we Wrocławiu: *O Teatrze Reminiscencyjnym – jak można pokazywać wspomnienia?²*,
- dr Dorota Niewiedział, Uniwersytet Zielonogórski: *Kryzys w rodzinie dotkniętej chorobą Alzheimera w ujęciu systemowym i sposoby jego przezwyciężania³*.

W trakcie tej części Konferencji uprawnienia przedstawiciele Alzheimer Polska podjęli *Prace nad strategią działalności Alzheimer Polska i wypracowaniem rekomendacji dla Polskiego Planu Alzheimerowskiego*, cz. 2.

Trzeci dzień Zjazdu obfitował w wydarzenia szczególnie ważne dla członków organizacji alzheimerowskich. Mgr Dorota Siwiec, Główny Specjalista Zespołu Prawa Pracy i Zabezpieczenia Społecznego, Warszawa podczas swojego wystąpienia: *Sytuacja osób dotkniętych chorobą Alzheimera i podejmowane w tym zakresie działania Rzecznika Praw Obywatelskich*, zapewniła o otwartości i przychylności własnej i Rzecznika Praw Obywatelskich.

² Wystąpienie mgr Agnieszki Żelwetro z uwagi na ogromne zainteresowanie uczestników zostało przedłużone, wzbogacone odpowiedziami na liczne pytania.

³ Dr Dorota Niewiedział odpowiedziała na zaproszenie organizatorów w sytuacji nieobecności mgr J. Czarneckiej.

Dr Edyta Długosz, Wiceprezes Alzheimer Polska, przypomniała *Założenia Polskiego Planu Alzheimerowskiego*. Planu, który choć tak ważny, naturalny i oczywisty wciąż czeka na urzeczywistnienie.

Wiele emocji wzbudziła *Debata* z mgr Piotrem Bromberem, Dyrektorem Narodowego Funduszu Zdrowia Lubuskiego Oddziału Wojewódzkiego w Zielonej Górze. Głosy uczestników Debaty bezpośrednio doświadczający codzienności naznaczonej chorobą Alzheimera swych bliskich i działający na rzecz innych osób dotkniętych chorobą Alzheimera dotyczyły m.in.: możliwości i konieczności wprowadzenia badań przesiewowych stosunkowo wcześniej diagnozujących problem choroby; problemów z należytym „miejscem osób z chorobą Alzheimera i ich rodzin w systemie pomocy i wsparcia w Polsce”; kwestii podnoszenia świadomości społecznej nt. choroby, wsparcia osób i ich rodzin. Z perspektywy NFZ problematyka choroby Alzheimera, osób nią dotkniętych i ich rodzin, opiekunów jest ważna, ale zarazem trudna, potrzeba bowiem rozwiązań na szczeblu decydentów, by realizatorzy unormowań prawnych posiadali odpowiednie kompetencje w świadczeniu usług. Wskazywano także na obiektywne trudności wszelkich działań wynikające z braków kadrowych lekarze pierwszego kontaktu, rodzinnych oraz specjalistów z zakresu geriatry. Sugerowano dalsze zaangażowanie stowarzyszeń, poszukiwanie realnych rozwiązań. Życzono wytrwałości i dialogu.

Ważną częścią ostatniego dnia Zjazdu było wystąpienie mgra Zygmunta Wierzyńskiego, Prezesa Alzheimer Polska: *Prezentowanie rekomendacji dla Polskiego Planu Alzheimerowskiego*. W tym miejscu pojawiły się wnioski i zalecenia wypracowane w czasie dyskusji podczas Zjazdu:

- „Należy zintensyfikować działania nad wdrożeniem Polskiego Planu Alzheimerowskiego. Mimo siedmiu lat od jego opracowania i wielu starań przedstawicieli organizacji alzheimerowskich a także Rzecznika Praw Obywatelskich i poszczególnych parlamentarzystów, nadal nie ma politycznej woli, by przyjąć plan do realizacji. Uczestnicy Zjazdu podjęli uchwałę o przekazaniu stosownych wniosków do Komisji Polityki Senioralnej Sejmu oraz Senatu a także posłów i senatorów z poszczególnych okręgów;
- Istnieje potrzeba integrowania działań podejmowanych przez organizacje, fundacje i stowarzyszenia działające na rzecz osób chorych na chorobę Alzheimera oraz ich opiekunów z działaniami innych podmiotów, szczególnie Polskiego Towarzystwa Alzheimerowskiego;

- Niezwykle ważnym zadaniem – w obliczu niepokojących statystyk – jest podnoszenie społecznej świadomości na temat choroby Alzheimera – jej przyczyn, przebiegu oraz wpływu na funkcjonowanie chorych i ich rodzin. Bardzo ważną rolę w tych działaniach powinny odegrać kampanie społeczne z wykorzystaniem środków masowego przekazu. Szczególnie w okresie Światowego Miesiąca Choroby Alzheimera, który na całym świecie odbywa się każdego roku we wrześniu⁴.

Kończąca XX Zjazd dyskusja doprowadziła do jeszcze jednego wniosku, a mianowicie, że nadal należy po prostu „robić swoje” w pracy na rzecz osób z chorobą Alzheimera, tylko wtedy bowiem jest szansa na osiągnięcie celów, na poprawę jakości życia rodzin, opiekunów osób chorych, na ulgę w cierpieniu im i ich bliskim.

Miłym akcentem były podziękowania dla organizatorów Zjazdu i Konferencji za wysiłek, życzliwe przyjęcie i spotkanie merytoryczne oraz chwilę wytchnienia (w czasie przerw kawowych, spacerów i spotkania w *Lubuskim Centrum Winiarstwa w Zaborze*).

Pożegnanie się uczestników i zapowiedź kolejnego spotkania zakończyło XX Zjazd Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Alzheimerskich.

Zjazd i Konferencja w ocenie uczestników i organizatorów to zadanie dobrze zrealizowane⁵. Rezultaty realizacji zadania zostały osiągnięte:

- nastąpiła konstruktywna wymiana doświadczeń, podnosząca wiedzę uczestników na temat problemów związanych z chorobą Alzheimera i innych zaburzeń otępiennych oraz wypracowano rekomendacje mające na celu przyspieszenie wdrożenia Polskiego Planu Alzheimerskiego;
- inicjatywa ta uświadomiła społeczność nie tylko lokalną na: problem godnego starzenia się, pilną potrzebę poprawy jakości i poziomu życia, wspierania i zapewnienia możliwości aktywnego starzenia się oraz tworzenia warunków, które pozwolą opiekunom osób starszych na godzenie życia zawodowego z rodzinnym (konieczność sprawowania opieki nad rodzicami lub innymi osobami zależnymi).

⁴ G. Miłkowska, *Informacja prasowa – XX Ogólnopolski Zjazd Organizacji Alzheimerskich*, Zielona Góra, 3.06.2018 r.

⁵ Zadanie publiczne współfinansowane ze środków publicznych otrzymanych od Marszałka Województwa Lubuskiego oraz Prezydenta Miasta Zielona Góra.

Uzyskane rezultaty mają ogromne znaczenie, gdyż wpisują się w obszar dotyczący ochrony zdrowia osób starszych, który jest identyfikowany jako jeden z najważniejszych w polityce senioralnej w Polsce, o czym mówi Załącznik do uchwały nr 238 Rady Ministrów z 24 grudnia 2013 r. (poz. 118): *Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014–2020*.